

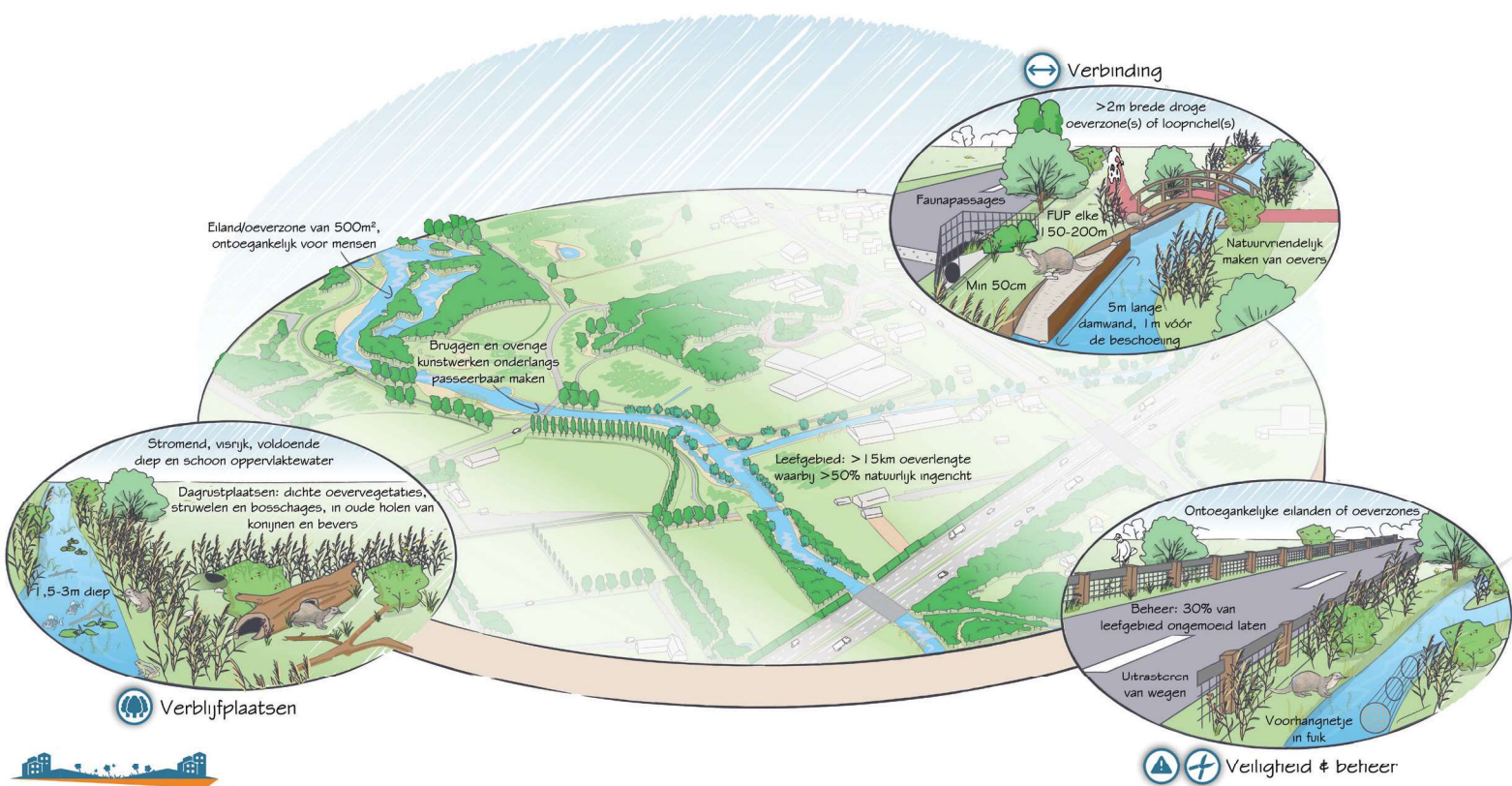
Otter

(*Lutra lutra*)

Landschap:

Eemland, Gelderse Vallei

Buitengebied-wijk Gelderse Vallei

Meeliftende soorten

- Das
- Ringslang
- Paling
- Egel
- Boommarter
- Bittervoorn
- Snoek
- Voorn
- Blauwborst
- Rietzanger
- Kleine watersalamander
- Gewone oeverlibel

Otter

(*Lutra lutra*)

Landschap:
Eemland, Gelderse Vallei

Leefgebied

Otter is een grote marterachtige die nachtactief en een uitstekende zwemmer is. Ze eten vooral (met name kleine, ca. 10-20cm) vissen, maar ook amfibieën, watervogels, ratten en andere in en rond het water levende kleine dieren. Otters leven in eigen territoria bestaande uit lange stukken structuurrijke oevers van diverse soorten wateren en laagveenmoerassen met grote mate van rust(plekken) en dekking. De waterkwaliteit in het leefgebied dient goed te zijn. De omvang van het leefgebied verschilt per individu, afhankelijk van de voedselbeschikbaarheid en mate van rust en dekking. Rivier- en beeksystemen spelen een grote rol in de verspreiding van de otter. Goede natuurlijke (oever)verbinding is van groot belang in het leefgebied van een otter. Indien natuurlijke verbinding niet mogelijk is kan dat gerealiseerd worden door de inpassing van faunavoorzieningen onder bijvoorbeeld wegen, bruggen en andere kunstwerken.

Verblijfplaatsen

- Geschikt netwerk van oevers van 15km¹, voorzien van circa 1/3 riet, 1/3 struweel en 1/3 wilgen, waarbij >50% van de oevers een talud van 1:3 of flauwer heeft
- Geschikte oevers zijn minstens 5 tot 10 meter breed, de locaties met wilgen zijn >10m breed
- Dagrustplaatsen (>50 stuks per territorium): bevinden zich in dichte oevervegetaties (van bijvoorbeeld riet), struwelen en bosschages zowel ondergronds als bovengronds onder boomstronken en wortelstelsels, in oude hollen van konijnen en bevers. Daarnaast worden ook kunstmatige hollen en nissen onder bruggen of betonpijpen gebruikt
- Voortplantingsplaatsen (tenminste 5 stuks per territorium) (de meest veilige en rustige van de dagrustplaatsen wordt hiervoor gekozen): overstromingsvrije (natuurlijke en kunstmatige) oeverholtes op een zeer rustige plek. Let op: otters kunnen het hele jaar door jongen krijgen
- Benodigde oeverruimte voor rust- en voortplantingsplaats otter is minstens 50m oeverlengte en 5-10m breedte

Voedsel

- 80-90% vissen, met name baars, pos, (blank)voorn en snoek omdat deze veel voorhanden zijn in Nederlandse wateren, maar liever eten ze vette vis als paling. Dit wordt aangevuld met amfibieën, vogels, zoogdieren en grote ongewervelden, waaronder de uitheemse rivierkreeften
- Richt 50% van de oevers en wateren in ten behoeve van de hierboven genoemde vissen. Dat betekent variatie aanbrengen in watergangbreedte (voor gevarieerde stroomsnelheden) en diepte (1,50 – 3m), aanwezigheid van >20% bedekking van watergang met (oever- en ondergedoken) vegetatie en dood hout en zorg voor schoon water
- Om de waterkwaliteit (en daarmee de visstanden, dus voedselbeschikbaarheid) hoog te houden en de ontwikkeling van zuurstofloze omstandigheden en blauwalg laag te houden is het voorkomen van verontreiniging nodig evenals het periodiek schonen en/of baggeren van oevers en watergangen. Een slechte waterkwaliteit door persistente verontreiniging en/of zware metalen kan naast lage visstanden leiden tot verminderde overlevingskansen van otters en hun jongen

Verbinding

- Natuurlijke verbinding via robuuste flauwe oevers waarvoor dezelfde randvoorwaarden gelden als bij 'verblijfplaatsen'. Dit heeft altijd de voorkeur boven de hieronder genoemde kunstmatige verbindende maatregelen
- Bij beschoeiende of steile oevers zijn faunauittredplaatsen (FUPs) nodig: bestaande uit een 5m lange damwand, 1m vóór de beschoeiing/oever van de watergang geplaatst. De ruimte achter de damwand wordt opgevuld met stenen en afgewerkt met grond zodat een glooiende klimheuvel ontstaat. Elke 150 - 200m aan beide oeverzijden aanbrengen.
- Bruggen en overige kunstwerken passeerbaar maken door >2m brede droge oeverzone(s) of looprichel(s) (>50cm breed) aan te brengen voor een aaneengesloten oevertraject, en een raster (van tenminste 1m hoog) te plaatsen zodat de otter niet de weg over gaat
- Faunapassages¹ i.c.m. geleidende rasters aanbrengen onder infrastructuur (spoor en wegen) om alle fysieke barrières tussen leefgebieden passeerbaar te maken. Buis met een doorsnee van >50cm met goed begroeide in- en uitgangen gebruiken

Variatie

- Een variatie aan structuurrijke oevers en oeverzones is essentieel voor otter
- Een grote variatie aan dagrustplaatsen is nodig per territorium

Veiligheid

- Maak voor de mens (en hond) ontoegankelijke eilanden of oeverzones (rustgebieden) voor otter in stedelijk gebied. Tenminste 1 rustgebied (>500m²) per km geschikte oever
- Ultrasteren van (spoor)wegen langs potentiële leefgebieden/oversteekplaatsen
- Indien rasters niet mogelijk zijn: invoeren van snelheidsbeperkende maatregelen voor (delen van) risicovol geachte wegen
- Een voorhangnetje ('stopgrid') met een maaswijdte van maximaal 9 cm in de opening van vangmiddelen voor vis en exoten zoals kreeften, beverrat en muskusrat kan verdrinking in fuiken voorkomen

Beheer

- Laat tijdens beheer elke keer tenminste 30% van het leefgebied ongemoeid, waarbij ritsbeheer wordt toegepast: per maai-/snoeibeurt oeverdelen van 50-100m¹ ongemoeid laten en 100-200m¹ wel maaien/snoeien. De volgende ronde worden andere oeverdelen aangepakt

¹ Zie Leidraad faunavoorzieningen bij Infrastructuur van Rijkswaterstaat 2021 voor nadere details

Schaalniveau

Stadsrand / buitengebied

